

Išbandymu tapusi pandemija skaudžiausiai darbo rinkoje palietė vyresnio amžiaus žmones. Šalyje gyvena 282 tūkst. 50-64 metų amžiaus darbingo amžiaus gyventojų, o rudenį į darbo paieškas išitraukė net 78 tūkst. žmonių, kuriems yra daugiau nei 50 metų. Užimtumo tarnybos vyresnių klientų struktūroje daugumą (68,1 proc.) sudaro vyresni nei 55 metų amžiaus asmenys.

Nedarbo pikas 50+ amžiaus grupėje fiksuotas šių metų kovo 1 d., kai jų skaičius siekė 104,3 tūkst. (19 proc.). Per šių metų devynis mėnesius tokių darbo neturinčių asmenų įregistruota 48 tūkst. – 33,3 proc. mažiau nei praėjusiais metais tuo pačiu laikotarpiu. Tačiau naujų kreipėsi 7,2 tūkst. daugiau nei tokio amžiaus klientų įsidarbino.

Nors šalyje nedarbo rodikliai mažėja, darbo rinka vyresnių žmonių atžvilgiu mažiau palanki. Įsidarbinusių skaičius trečiąjį ketvirtį sumažėjo 1,1 proc., o naujų įregistruotų klientų – padidėjo 22,6 proc.

„Pandemija išryškino šių žmonių integracijos į darbo rinką problemą. Vyresnio amžiaus asmenims būdingas karjeros lūkesčių mažėjimas. Būdingas sėslumas, mažas mobilumas, susisiekimo sunkumai, motyvacijos ir aktyvios darbo paieškos stoka, nenoras ar ryžto stoka persikvalifikuoti bei skaitmeninių įgūdžių trūkumas. Tai stebime analizuodami klientų darbo patirtis ir jų profilį,“ – tvirtino Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotojas Gytis Darulis. – Deja, daugelis vyresnių asmenų linkę rinktis nekvalifikuotą darbą, o ne įgyti naujų kompetencijų“.

Vyresnių nei 50 m. amžiaus klientų grupėje aukštąjį universitetinį arba neuniversitetinį išsilavinimą yra įgiję 29,4 proc., profesinį išsilavinimą – 41,3 proc., o profesinės kvalifikacijos neturi 29,3 proc., kai tarp visų klientų tokių asmenų yra gerokai daugiau – per 35 proc.

Tačiau beveik pusė (49,9 proc.) vyresnių asmenų, nepriklausomai nuo išsilavinimo, pageidavo nekvalifikuoto darbo. Populiariausi vyrų ieškomi darbai – pagalbiniis darbininkas, automobilio vairuotojas, sargas, moterys pageidauja dirbti pagalbiniemis darbininkėmis, valytojomis ir pardavėjomis.

Kuo vyresnis darbo ieškantis žmogus, tuo dažniau jis ieško nekvalifikuoto darbo. Nekvalifikuoto darbo ieškančių dalis 55+ grupėje – didžiausia, palyginti su kitomis amžiaus grupėmis. Tai patvirtina gerai visiems žinomą mokymosi visą gyvenimą svarbą. Visgi potencialių vyresnių darbuotojų gyvenimo ir darbo patirtis bei lojalumas gali darbdaviui

sukurti pridėtinės vertės suteikiant jiems galimybes atnaujinti kompetencijas įmonėse.

Ilgiau nedirbantiems vyresniems asmenims įsidarbinti trunka 2 mėnesiais ilgiau nei 30-49 m. grupės asmenims ir 6 mėn. ilgiau nei jaunimui. Vidutinė trukmė nuo registracijos Užimtumo tarnyboje iki neterminuoto įsidarbinimo – 10 mėn.

Kas antras 50+ amžiaus grupėje – ilgalaikis bedarbis. Maždaug kas dešimtam nustatytas ribotas darbingumas dėl negalios.

Tik 18,4 proc. vyresnių nei 50+ asmenų ieško specialisto darbo. Daugiausiai norinčių dirbti administratoriais, pardavimo vadybininkais, apskaitininkais, buhalteriais ir verslo paslaugų vadybininkais. Dešimtadalis (11,1 proc.) pageidauja paslaugų darbuotojo arba pardavėjo darbo. Šioje grupėje labiausiai nori dirbti pardavėjais ir apsaugos darbuotojais.

Kvalifikuoto darbininko pozicija domintų penktadalį (20,6 proc.) vyresnių darbo neturinčių žmonių. Daugiausiai ieškota mašinų ir įrengimų operatoriaus lengvojo automobilio vairuotojo, traktorininko, apdailininko, staliaus, vairuotojo ekspeditoriaus darbo pasiūlymų.

Šiomet per devynis mėnesius į darbo rinką sugrįžo 79,4 tūkst. 50+ Užimtumo tarnybos klientų – 16,8 proc. daugiau nei 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu. Pradėjusių dirbti pagal darbo sutartis skaičius siekė 40,8 tūkst. – 30,6 proc. daugiau nei 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu. Dar 32 tūkst. (40,2 proc.) pradėjo savarankišką veiklą pagal verslo liudijimus iki 6 mėn. Sparčiau augo įsidarbinimas pagal neterminuotas darbo sutartis – didėjo 35,9 proc., terminuotas įsidarbinimas – 8,6 proc.

Į aktyvios darbo rinkos politikos priemonės įsitraukė beveik 5 tūkst. vyresnių asmenų, į užimtumo didinimo programas – 1,7 tūkst. Tai atitinkamai – 11,3 proc. ir 6,7 proc. mažiau nei 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu.

Mažiausias 50+ asmenų nedarbas spalio 1 d. – Klaipėdos apskrityje (11,1 proc.), didžiausias – Utenos (16,6 proc.). Vyresnių asmenų registruotas nedarbas mažėjo visose šalies apskrityse. Labiausiai – Vilniaus ir Panevėžio apskrityse (atitinkamai 5,2 ir 5,1 proc. punkto), mažiausiai – Marijampolės apskrityje (0,8 proc. punkto).

Daugiausiai nedirbančių vyresnių asmenų Lazdijų r. (26 proc.), Ignalinos r. (22,8 proc.), Kazlų Rūdos r. (21,1 proc.), Kalvarijos (20,9 proc.), Zarasų r. (20,8 proc.), Jurbarko r. (20 proc.) savivaldybėse. Čia darbo neturi daugiau nei penktadalis vyresnių darbingo amžiaus gyventojų. Mažiausias nedarbas šioje amžiaus grupėje – Klaipėdos r. (7,5 proc.), Neringos (7,6 proc.), Kretingos r. (9 proc.) ir Birštono (9,4 proc.) savivaldybėse, kur nedarbas nesiekia

10 proc.

